

Участници:

Социален работник на детето, лицата, полагащи грижи за детето /приемно семейство, от услуга или институция/. При възможност и изведена необходимост, е подходящо с детето да разговаря психолог. За децата, които при извеждането си от семейна среда не владеят български език, може да се потърси съдействието на лице, говорещо майчиния език на детето, като своевременно с детето се работи в посока усвояване и разбиране на български език.

Ключов момент за дискутиране:

Разговорите с детето трябва да **продължат** по време на настаняването му извън семейството. Това ще даде възможност на социалния работник да проследи какви са нагласите на детето да бъде осиновено, има ли промяна в неговото желание да има друго семейство и на тази база да планира последваща работа с детето.

Разговорът с детето би било добре да се проведе на място, **извън** обичайната му среда в която е отглеждано - приемното семейство, в резидентната услуга, в институцията, или в социалната служба, като обстановката бъде съобразена с индивидуалните и специфичните нужди на детето. Мястото на провеждане на срещата се планира от социалния работник на детето.

Ролята на приемните родители/социалния работник в ЦНСТ/ е важна за подготовката на детето. В по - ниска възраст е добре да се говори с детето чрез предметно - образни понятия - „ще летиш със самолета“, „ще пътуваш с колата“, „ще се грижиш за кучето на мама и тате“.

Важно е познаването на самото дете, за да се събуди интереса му към новото семейство. Общите дейности по време на контакта осиновители – дете, които са донесли нови, положителни емоции оставят траен спомен и помагат по-нататък.

За децата в по-висока възраст би било добре да получат отговор на въпросите си за осиновяването от човек, който е минал по този път, изпитал е тези усещания и емоции, от осиновен.

Ключови точки за обсъждане

- Защо се премества детето, защо трябва да се осинови (опишете проблемите, дискутирайте потребностите на детето и как биха се посрещнали те в новото семейство и др. теми, по преценка на социалния работник, в зависимост от индивидуалното развитие на детето, възрастта му и наличието на специални нужди)
- Какво е отношението на приемните родители за осиновяването на детето и необходима ли е подкрепа за справяне с раздялата?
- Кой ще помогне на детето да се премести в новото семейство и в новия си дом?
- Контакти с приятели, „другото семейство“, близки – какво ще се случи?
- Лични вещи на детето и любими неща от ежедневието – какво ще се случи с тях?

Подпомагащи материали

Материали:

- Кутия със спомени;

- Книга на живота;
- Фотоалбум със снимки от новия дом.

Церемонии/Ритуал:

- Изпращане от училището, или друго място, което детето е посещавало.
- Подготовка на багаж в сак, куфар.
- Тефтер/бележник с адреси и телефони.
- След като вече са определени осиновители, на детето трябва да се разкаже за семейството на осиновителите и за новото място, в което ще живее, като се сравнява реалният живот на това семейство с изразените от детето желаниа.
- Да започне създаването на връзки между детето и бъдещото му семейство: Семейството може да подари на детето – раница/чантичка/красива кутия, в която то да сложи любими предмети – спомени от живота му преди осиновяването. Албум със снимки на осиновителите и средата, в която живеят; малки подаръци, писма, дискове;
- Да се даде възможност на детето да разкаже за надеждите си относно новото семейство по следните три теми: предмети, пространства, лица. То трябва да бъде поощрявано да изрази емоциите си, породени от перспективата за нов живот и ново семейство. Ако е на подходяща възраст, то може да ги облече в думи, но във всички случаи е желателно да му се помогне с рисунки, игри с кукли, под формата на игра и т.н. При по-малки деца - ролеви игри.
- Да се помогне на детето да разбере, че семейството, което го осиновява, му предлага стабилен и сигурен живот, изпълнен с обич, както и че осиновяването може да подобри значително начина му на живот.
- На детето да се предоставя подробна информация относно процедурата по осиновяване, съобразно възрастта и развитието му. Прожектиране на филми с позитивно представени истории на осиновени деца - филмите са въздействащи и съобразени с възрастта на детето.
- Да се познават отличителните черти на характера на детето, различните среди, в които е живяло, преживени травми - какви, кога, от кого.
- Работа с приемното семейство - да се обучават приемните родители как да се грижат за детето по правилен начин, като в същото време да не допускат изграждане на проблемна привързаност.

Въпроси*:

1. Кой човек чувстваш близък и с кого споделяш какво те тревожи, своите вълнения, радостни моменти или проблеми?
Отговор на детето:
2. На кого имаш най-голямо доверие и кой според теб е човека който те обича и би ти оказал подкрепа?
Отговор на детето:
3. Какво ти беше най-трудно, когато отиде да живееш в приемно семейство и какво ти помогна да се почувстваш по-добре?
Отговор на детето:
4. За какво мечтаеш? Какво искаш да ти се случи в бъдеще?
Отговор на детето:
5. Според теб дали би било хубаво, да имаш по-вече възрастни и близки в живота си, които да те обичат, подкрепят и да са до теб докато растеш и през целия ти живот!

- Отговор на детето:**
6. Според теб, какво означава да имаш семейство и да бъдеш част от него?
- Отговор на детето:**
7. Знаеш ли какво означава осиновяването? Какво е според теб да бъдеш осиновен/а?
- Отговор на детето:**
8. Тревожи ли те нещо по отношение на осиновяването и какво би искал/а да знаеш?
- Отговор на детето:**
9. Познаваш ли осиновено дете и то споделяло ли ти е за своите преживявания? Ако не познаваш такова дете, искаш ли да ти разкажа за едно такова дете?
- Отговор на детето:**
10. Как си представяш своите осиновители? Какви хора би искал/а да са те – по характер, външен вид; дом и др. ?
- Отговор на детето:**
11. Какво не желаеш да ти се случи в новото семейство?
- Отговор на детето:**
12. Искаш ли да поговорим за осиновяването и за това, какво е да имаш семейство за цял живот?
- Отговор на детето:**

***Забележка – въпросите могат да бъдат формулирани и интерпретирани по подходящ начин, съобразно възрастта на детето, индивидуалното му развитие и неговата емоционална зрялост.**

Наблюдение и лични впечатления на социалния работник от проведения разговор. Друго, споделено от детето, което е от значение за осиновителната процедура.

Предложения за теми на разговор:

1. Осиновяването не означава да се откажеш или да забравиш важните за теб хора.
2. Докато растеш, осиновителите ти ще те подкрепят да следваш мечтите си и да се развиваш пълноценно.
3. Осиновяването не означава да смениш своята идентичност или това, което си. Осиновяването означава да имаш повече хора, които те обичат, подкрепят, грижат се за теб и са част от живата ти.
4. Когато те осиновят, до теб и новите ти родители ще има социални работници, с които можеш да споделиш своите чувства, нагласи и да изразиш мнението си. Те ще ти помогнат да се справиш, ако имаш страхове и тревоги.
5. Един ден, когато трябва да напуснеш приемното семейство или Дома, ако имаш осиновители ти ще можеш да растеш в собствен дом, да имаш близки, роднини, които да ти окажат помощ във всеки един момент. Ще можеш да учиш, да пътуваш, да сбъднеш мечтите си.
6. Нека поговорим за твоите възможности сега – какво са добрите и не толкова добрите страни.
7. Да поговорим за хората, които осиновяват деца в България и в чужбина.

Заключение на социалния работник и планиране на насоки за работа с детето и с приемното семейство/с лицето, полагащо грижи за детето.